

«اوست آن کسی که آنچه در زمین است همه را برای شما
آفرید سپس به [آفرینش] آسمان پرداخت و هفت آسمان را
استوار کرد و او به هر چیزی داناست.»
(سورة البقره، آیه ۲۹)

سرپرست وزارت عدلیه با رییس بخش حاکمیت قانون دفتر یوناما دیدار کرد

تتبع ونگارش: بشیراحمد عزیز

وزارت، خواهان همکاری‌های بیشتر این دفتر در بخش ارتقای ظرفیت کارمندان وزارت عدلیه نیز شد. دفتر هیأت معاونت سازمان ملل در افغانستان، از سال ۲۰۰۷ به این سو در بخش قانون‌گذاری با وزارت عدلیه همکاری دارد.

یوناما در باره همکاری‌های این دفتر در عرصه قانون‌گذاری با وزارت عدلیه معلومات داده و در خصوص همکاری‌های بیشتر با این وزارت تعهد سپرد. سرپرست وزارت عدلیه با قدردانی از همکاری‌های قبلی دفتر یوناما در عرصه قانون‌گذاری با این

قضاوت‌پوه فضل احمد معنوی، نامزد وزیر و سرپرست وزارت عدلیه با خانم روماننا شوایگر، رئیس بخش حاکمیت قانون دفتر هیأت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان (یوناما) دیدار کرد. این دیدار تعارفی امروز پنج‌شنبه، ۱۰ میزان انجام شد و در آن رئیس بخش حاکمیت قانون دفتر

په شریعت کی د میراث حکمونه

تتبع ونگارش: محمد عارف «صباح»

علم میراث یومهم علم او د ارزښتناکه بحثونو څخه یو بحث ده، چي حکمونه اي په اسلامي شریعت او د افغانستان په مدني قانون کي په تفصیلي ډول سره بیان شوي دي. پیامبر اسلام حضرت محمد(ص) فرمایي: تعلمو الفریاض وعلومها فانه نصف العلم. ژباړه: د فریاضو علم زده کړي او میراث نیمایي علم ده.

پدي اساس رسول الله (ص) د میراث علم، نیمایي علم ښودلي ده، نه دا چي د میراث علم ای نیم علم وییلي، د میراث د علم زده کړه او د میراث د علم ښوونه اي هم لازمي او حتمي ښودلي ده. د میراث د علم عمومي حکمونه:

میراث چي د فریاضو په نامه یادېږي د مال او د ملکیت د انتقال یوه برخه شمیرل کېږي. د میراث په اساس د مري (متوفي) ملکیت د تکفین او تجهیز، د پورنو د ورکولو او د وصیت د جاري کیدو وروسته ورته ته انتقالېږي.

مدني قانون (۱۹۹۳) ماده پدي هکله دا ډول صراحت لري: د منقولو او عقاري، مالونو ملکیت او هغه حقوق چه د مورث څخه په میراث پریښودل کېږي د لاندنیو درج شو و مادو د قاعدو او اصولو سره سم وارثانوته انتقالېږي.

مخکي له دي چه د ملکیت یا د مورث د متروکه د انتقال موضوع بحث لاندې راوړل شي اړتیا ده چه د میراث د علم کلي قاعدي چه د میراث د علم تعریف، د میراث رکنونه او د میراث شرطونو باندې بحث او بیان وشي. ځکه د تحقق په صورت کي د مورث ارثي حق ورته ته انتقال مومي.

ادامه در صفحه ۲

سازمان ملل از حفظ جایگاه زنان در نظام عدلی و قضایی پس از صلح حمایت می‌کند

گزارشگر: بشیراحمد «عزیزی»

سه شنبه مؤرخ ۲۹ میزان ۱۳۹۹ دکتور زکيه عادلې، معین امور اجتماعی وزارت عدلیه با خانم روماننا، رئیس بخش حاکمیت قانون دفتر هیأت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان (یوناما) و هیأت همراه شان دیدار و گفتگو کرد.

معین امور اجتماعی وزارت عدلیه در این نشست درباره دسترسی شهروندان به عدالت صحبت کرد و گفت که در سال‌های اخیر با ایجاد شورای عالی حاکمیت قانون و مبارزه علیه فساد اداری، اقدامات مثبتی در راستای دسترسی به عدالت صورت گرفته است.

او در عین حال تاکید کرد که این اقدامات بسنده نیست و باید با هماهنگی‌های بیشتر و تقویت میکانیزم‌های نظارتی، امکان دسترسی تمام شهروندان به عدالت به شکل مؤثر آن فراهم شود.

شیوه ی آگاهی عامه حقوقی باید جدید و ...

مصادیق قباحت...

۳- نمایی (سخن چینی)

نمایی یعنی: خبررسانی در میان دو نفر تا روابط شان خراب گردد. و یا برملا کردن آنچه که کشف آن ناپسند باشد.

مثال: نمایی برای شخصی بگوید: در باره تو فلان شخص چنین و چنان میگوید.

شخصی که از تمام چیزی را می شنود مراتب ذیل را در نظر بگیرد:

۱- تصدیق و باور نکند.

۲- تمام را بخاطر خدا بد ببیند.

۳- تمام را منع کند تا از سخن چینی منع گردد.

۴- درباره منقول غنه بد گمان نشود. زیرا مسلمان از گمان در محضر عمر بن عبدالعزیز (رحمه الله) شخصی دیگری را به بدی یاد کرد، عمر برایش گفت: اگر میخواهی ما در باره این خبر چینی تو تحقیق می کنیم، اگر دروغگو برآمدی پس شامل این آیت خواهی بود: (إِنْ جَاءَ كُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا).

۴- نهی از غیبت:

غیبت عبارت است از: یاد کردن مسلمان به آن نام و صفتی که از آن بد می برد.

از ابوهریره روایت است که رسول الله ﷺ فرمود: «آیا می دانید غیبت چیست؟ صحابه گفتند: الله و رسولش بهتر می داند فرمود: یاد کردن برادرت را به چیزی (صفت) که از آن کراهیت دارد. صحابه گفتند: اگر در آن شخص این اوصاف بد موجود باشد؟ پیامبر ﷺ در پاسخ فرمود: در این صورت غیبت او را کرده

اید (همین غیبت است) و اگر آنچه گفتید در وی موجود نباشد، پس در حقیقت بر او بهتان بسته اید»

در کل ترصد و سخن چینی یک عمل خلاف اخلاق اسلامی و انسانی می باشد، گسترش این عمل باعث خواهند شد تا نفاق و شقاق در جامعه حاکم شود.

موضوع دیگری که خلاف اخلاق محسوب میگردد و نباید شخصی مرتکب آن شود ظاهر شدن عریان در محل عام و یا غسل نمودن است بدون اینکه عورت خود را پوشانیده باشد. سرشت و فطرت سلیم انسانی ایجاب میکند که انسان عورت یا شرمگاه خویش را از دیگران بیوشاند و نباید عریان به حضور جمع ظاهر شود. دین مقدس اسلام پوشانیدن عورت را فرض یعنی اجباری و الزامی دانسته است.

اشخاص که این فرض را ترک نمایند عقوبت سخت و نابخشودنی را مقرر داشته است. قرآنکریم در باره پوشیدن لباس بیان میدارد: «ای فرزندان آدم! لباسی برای شما فرستادیم که اندام شما را می پوشاند و مایه زینت شماست؛ اما لباس پرهیزگاری بهتر است! اینها (همه) از آیات خداست، تا متذکر (نعمتهای او) شوند!» (اعراف، آیه ۲۶).

همچنین دین مقدس اسلام ستر عورت را جزو لوازم شرم و حیاء بر شمرده و حیاء و شرم را جزو ایمان به حساب آورده است و پوشانیدن جسم، خصلتی طبیعی و فطری است که شیاطین می خواهند هم چنان که پوشش آدم و حوا را برای اولین بار برداشتند، امروز نیز چنین حالتی وحشت ناک را در جوامع اسلامی حاکم بسازند.

ظاهر شدن عریان از دید کد جزای افغانستان یک عمل جرمی محسوب شده و برای مجازات خاص مقرر گردیده است. فقره (۲) ماده ۹۰۵ کد جزا بیان میدارد: «شخصی که در محل عام بصورت منافی حیاء، غسل نماید یا در حالت عریان منافی ادب ظاهر گردد.» مشروط بر اینکه شخص دارای اهلیت کامل بوده باشد در غیر آن محکوم به مجازات شده نمی تواند؛ مانند: اشخاص مجنون و مسکر که گاهی در محلات عام ظاهر می شوند، حتی فغان و ناله های عجیب سر میکنند.

امروزه فرهنگ غربی تاثیر شگرف بالای افکار و افعال مردم گذاشته است، نمیه عریان شدن زنان و مردان را جزء از ادب و عادات قرار داده اند. در رسانه های جمعی، ورزشگاهها و جاهای دیگر اکثر دیده میشود که صرفا شرمگاه خویش را طوری سمبولیک یا نمایشی می پوشانند، حال اینکه شریعت اسلامی حدود عورت مرد و زن را مشخص و معین ساخته است. مقامات عالییه و مسؤول دولتی هیچ توجه و باکی به این رفتار اجتماعی ندارند، گاهی باعث تشویق آنها میگردند.

اما این طور عریان شدن را که قانون ذکر نموده است، استثنا و از جمله محالات است زیرا هیچ شخص عاقل و بالغ چنین کاری شرم آور را انجام نخواهند داد، مگر اینکه بر اساس اکراه، اجبار یا حالت غیر عادی دیگری بوده باشد.

ادامه دارد

داد که ریاست مالی و اداری، حقوق امتیازی برای بیش از ۱۰۰۰ کارمند مسلکی وزارت عدلیه را که بر بنیاد احکام مقام عالی ریاست جمهوری صادر شده است، پرداخت نموده و امکان پرداخت کلی آن را مطابق قانون در بودجه سال پیش رو در نظر بگیرد. سرپرست وزارت عدلیه تاکید کرد که حقوق و امتیازات کارمندان باید به صورت عادلانه در نظر گرفته شود. او همچنان افزود که در زمینه پرداخت حقوق و امتیازات کارکنان خدماتی به شمول در یوران باید نسبت به مقامها توجه بیشتر صورت گیرد.

کرد و گفت که هنوز هم آرایه آگاهی عامه حقوقی به شکل کلاسیک صورت می گیرد که باید تغییر کند. او اضافه کرد یکی از نوآوریها همین است که امکان ایجاد یک رسانه صوتی یا تصویری را به منظور آگاهی دهی حقوقی بررسی کنیم. سرپرست وزارت عدلیه در این زمینه کمیته ای را مؤلف ساخت تا در باره تغییر شیوه آگاهی عامه حقوقی با توجه به استفاده از ابزارهای جدید، طرح شان را در ده روز کاری به جلسه پیشکش نمایند. محترم فضل احمد معنوی همچنین هدایت

سرپرست وزارت عدلیه تاکید کرد که روابط با موسسات بین المللی به منظور حمایت از برنامه های این وزارت باید حفظ و تقویت گردد. وی گفت که فعالیت موسسات همکار باید مبتنی بر تفاهم نامه های شان در هماهنگی نزدیک با این وزارت انجام شود. او هدایت داد تا بوردی از میان روسای این وزارت به منظور بررسی تفاهم نامه های آنها با وزارت ایجاد شود. محترم فضل احمد معنوی، ایجاد نشریه الکترونیکی از طریق وبسایت این وزارت را مؤثر دانسته و به نوآوری و ایجاد تحول در شیوه آگاهی عامه حقوقی نیز تاکید

معین اداری وزارت عدلیه در سفرش به بلخ بر تطبیق یک سان قوانین...

حقوق، قضایای دولت و مدیران حقوق ولسوالی های ولایات بلخ، جوزجان، سرپل، سمنگان و بغلان برگزار شده بود.

معین اداری وزارت عدلیه از ریاست عدلیه ولایت بلخ نیز بازدید کرد و روند اجراءات بخش های مختلف این ریاست را بررسی کرد. او مشکلات و پیشنهاد های مسوولان و کارمندان ریاست عدلیه بلخ را شنید و در راستای حل آن هدایت داد.

ولایتی را در تحقق اهداف وزارت عدلیه در امر حکومت داری خوب، مبارزه با فساد اداری و شفافیت مهم خواند.

معین اداری وزارت عدلیه و هیأت همراهش در بخش دیگر این سفر شان در برنامه فراغت ستاژ حقوقی که از جانب وزارت عدلیه و با همکاری بخش حاکمیت قانون دفتر آجی آی زید [راه اندازی شده بود، شرکت کرد. این دوره ۱۵ روزه ستاژ برای ۳۵ تن از آمرین

معین اداری وزارت عدلیه در جریان سفرش به ولایت بلخ با داکتر محمد افضل حدید، رییس شورای ولایتی این ولایت نیز دیدار و گفتگو کرد. دو طرف در این دیدار درباره چگونگی اجراءات وزارت عدلیه در راستای تطبیق احکام قطعی و نهایی محاکم، قرارهای استرداد قضایای دولت گفتگو کردند. وی همچنین همکاری نمایندگان شورای

مشکلات اداره های حقوق و قضایای دولت و وزارت عدلیه به بحث گرفته شد

نشست شورای رهبری و وزارت عدلیه صبح امروز پنجشنبه مورخ ۱۰ میزان به ریاست قضاوتپوه فضل احمد معنوی، نامزد و زیر و سرپرست و وزارت عدلیه و با اشتراک معینان و رئیسان این وزارت برگزار شد. در این نشست موضوعات مربوط به اداره های حقوق، قضایای دولت و منابع بشری به بحث گرفته شد و سرپرست و وزارت عدلیه تاکید کرد که مشکلات این ادارات باید هر چه زودتر تشخیص و برای حل آن طرح های اصلاحی ارائه شود. او به مسؤولان بخش های حقوق و قضایای دولت وظیفه سپرد تا مشکل نبود پاسخ گویی و هماهنگی با ادارات مؤظف در تطبیق احکام

قطعی و نهایی محاکم را مستند نمایند تا با مسؤولان نهاد های مربوطه در میان گذاشته شود. محترم فضل احمد معنوی تاکید کرد که بر بنیاد قانون، پولیس مکلف است تا در تطبیق احکام قطعی و نهایی محاکم در هماهنگی با این وزارت اقدام نماید و در صورتی که موارد مستند از نبود همکاری پولیس در تطبیق احکام قطعی و نهایی محاکم موجود باشد، آن را با وزارت داخله کشور در جریان خواهد گذاشت. سرپرست و وزارت عدلیه همچنین به اداره های حقوق و قضایای دولت هدایت داد تا کمیسیون قروض صعب الحصول و شورای هماهنگی میان ریاست

وی درباره مشکلات حاضری رؤسا و کارمندان

و وزارت عدلیه نیز صحبت کرد و گفت که هیچ استثنایی در خصوص مکلفیت های کارکنان خدمات ملکی وجود ندارد و همه کارکنان به شمول رؤسا باید در وقت تعیین شده، در اداره حاضر باشند. سرپرست و وزارت عدلیه همچنین به عدم استثنا در اعاشه و غذای کارکنان تاکید کرد و گفت: «من مثل همه در طعامخانه و وزارت غذا می خورم. وقتی متوجه شدم که

نمان من با سایر کارکنان و وزارت تفاوت دارد، فوراً گفتم که نان من را مثل دیگران در طعامخانه بیاورید. در طعامخانه و وزارت نان همه باید یکی باشد و هیچ استثنایی میان کارکنان وجود ندارد.»

په شریعت کی د میراث ...

لومړۍ - د میراث تعریف:

میراث په لغت کې په دوه معنی (بقا، پاتې شونکې یا د یو شخص څخه بل شخص ته د یو شی انتقال ته ویل کېږي. په اصطلاح کې د فقهي او حسابي اصولو او قاعدو علم ده چه په دی اساس د وارث حصه د مړي په مترکه کې معلومېږي. یا داچه میراث د سهم څخه عبارت ده چه د ارث د سببونو د یو سبب په اساس وارث ته انتقالېږي. د میراث علم کې د ترکه مربوط حقوق، د میراث سببونه، شرطونه، د میراث موانع، د هریوه وارث سهم په ترکه کې د ورثه حسب، عول او د ترکه د تقسیم موضوعگانې د بحث لاندې نیول کېږي د میراث د علم موضوع: د ورثه تر مینځ د ترکه تقسیم ده.

په کلي ډول سره د دغه علم هدف او مقصد د حق خاوندانو ته حق ورکول دي.

دویم - د میراث رکنونه:

د میراث رکنونه درې او عبارت دي. ۱- مورث: هغه شخص چه مړ شوي وي که دا حقیقي مرګ وي لکه (مړي) او یا حکمي لکه ورګ شوي شخص او قاضي د دي په مړیني حکم کړي وي. ۲- وارث هغه شخص یا اشخاص چی د مړي سره نسبي یا سببي قرابت ولري او د دغه شخص په مړیني سره د مړي دپاتی شوی مال څخه د میراث مستحق شي.

۳- مورث (متروکه) منقول او غیر منقول مال ده چه د مورث د مړیني وروسته ورته ته انتقالېږي.

پورتنی درې رکنونه په خاصه توګه دریم رکن په میراث کې دیرضروي ده، که چیري متروکه نه وي بیا د میراث موضوع نه مطرح کېږي.

دریم - د میراث د استحقاق شرطونه:

د میراث د استحقاق لپاره درې شرطونه ضروري دي ، هغه عبارت دي له: د مورث مړینه ، د وارث ژوند یتوب، د میراث په سبب پوهه او د میراث د موانع نه موجودیدل. دا درې شرطونه په جلا توګه دا ډول دی .

د مورث مړینه:

وارث ته د میراث د انتقال لومړنی شرط د مورث مړینه ده. که په حقیقي توګه مړ شوي وي او یا په حکمي یا تقدیري توګه، د مدني قانون (۱۹۹۴) ماده پدې هکله دا ډول صراحت لري.

(د میراث استحقاق د مورث د مړیني یا په دي اعتبار چه د قاضي په مر شمارل شوي تحقق پیدا کوي.

د مدني قانون پورتنی مادې په اساس د مورث مړینه په درې ډولو سره لیدل کېږي.)

حقیقي مړینه:

د مورث حقیقي مړیني څخه عبارت ده چه د هغه مړینه په معاینه ، اوریدو او یا دا چه د شاهدانود شهادت په اساس د قضا په وړاندې ثابت شوي وي.

حکمي مړینه:

هغه مړینه ده چه د محکمی د حکم په اساس تر سره شوي وي اگر چه مورث ژوندي وي او یا داچه په اغلب گمان سره مړ شوي وي. د مثال په توګه: یو سړي ورګ یا غایب شي پداسې ډول سره چي د دغه سړي د ژوندانه او د مړیني څخه هیڅ ډول خبرتیا نه وي او قاضي د ورثه د غوښتنې په اساس د دي د مړیني حکم صادر کړي دا سړي حکمي مړئ ښودل کېږي او د دي درایې د ورثه په مینځ کې ویشل کېږي.

تقدیري یا فرضي مړینه:

په مورباندي د زور، زیاتي اوجنات له امله د مړ جنین جدا یي، که چیري جنین د جنابت له امله د مور د کیدي مړ پیدا شي دا جنین مړي هم میراث اخیستي شي او هم میراث برېښودلای شي او په فقه کې دي مړینه ته تقدیري مړینه ویل کېږي.

مدني قانون (۲۰۵۲) ماده په د هکله دا ډول صراحت لري. که حمل ژوندي و زیګیري او یا داچه زیاته حصه یي

ژوندي راووخې نو دمیراث مستحق دي او که په جنابت راوستل شو نو په هر حال هم میراث وړي او هم ورڅخه میراث وړل کېږي.

د وارث ژوند:

د میراث د استحقاق دویم شرط د وارث د حقیقي یا تقدیري ژوند تحقق دي چه د مدني قانون(۱۹۹۵) ماده په دي هکله داسي صراحت لري.

(د میراث د استحقاق د ثابتولو د پاره د مورث د مړیني د حکم د صادریدو په وخت کېني د وارث د حقیقي یا حکمي ژوند تحقق هرو مرو دي.

پدې معنی چه د مړي د مړیني په وخت کې وارث باید ژوندئ وي ځکه د مورث د مړیني وروسته مال وارث ته انتقالېږي که وارث ژوندي نه وي د مال انتقالول ممکن نه وي د پورتنی مادې په اساس د وارث ژوندون په دوه ډوله د ښودلو وړ او ثابتېږي.

حقیقي ژوندون:

دا چه وارث د مورث د مړیني وروسته ژوندئ وي او د وارث ژوندون په کتو یا د شاهدانو د شهادت له مخي ثابتېږي که چیري د وارث ژوندون ثابت نشي د میراث مستحق نه پیژندل کېږي.

۱- ورګ شوي شخص چه ژوندون او مړینه اي ثابت شوي نه وي او محکمی هم په مړینه اي حکم کړي نه وي وارث نه شمیرل کېږي فقها وایي: د ورګ شوي شخص سهم په ترکه کې د احتیاط په ډول ساتل کېږي کله چي ژوندون اي ثابت شي خپل سهم اخلي که چیري په مړینه اي حکم صادرشي د دي سهم ورته ته انتقالېږي.

۲- که چیري دوه کسان په یوه پېښه کې مړه شي د دوي تر مینځ میراث نه جاري کېږي ځکه د وارث ژوندون د مړیني په حال کې ثابتدلای نشي.

تقدیري ژوندون:

فرضي ژوند څخه عبارت ده چه جنین د مور په کیده کې په عادي توګه شامل وي که نطفه د مورث د مړیني څخه مخکي د مور په کیده کې غو ټه (منعقد) شي دا جنین ژوندئ تلقی کېږي که چیري ژوندي پیدا شي د میراث د قاعدو په مطابق د خپل د وارث د سهم مستحق کېږي.

مدني قانون(۲۰۵۳) ماده پدې هکله داسي صراحت لري. (که حمل ژوندي و زیګیري او یا داچه زیاته حصه یي ژوندي راووخې نو دمیراث مستحق دي او که په جنابت راوستل شو نو په هر حال هم میراث وړي او هم ورڅخه میراث وړل کېږي.)

د میراث په سبب علم اود میراث د موانعو نه موجودیدل:

د میراث د استحقاق دریم شرط د میراث په سبب باندي علم اود میراث د موانعو نه موجودیدل دي له دي کبله وراث د قرابت ، یا د زوجیت او یا د یوبل سبب له مخي د میراث مستحق کېږي.

د میراث موانع هغه حالتونو دی چه وارث د دغه حالت په شتون کېني د میراث څخه محرومېږي.

اومدني قانون د میراث موانع قتل او د دین اختلاف بیان کړي ده او په لاندې ډول بیانېږي.

د مورث قصدي قتل:

د میراث د استحقاق د موانعو څخه یو مانع د مورث عمدي (قصدي) قتل ده. مدني قانون (۱۹۹۹) ماده داسي صراحت لري.

د میراث د موانعو څخه د مورث عمدي قتل دي عام له دي چه قاتل اصلي فاعل یا شریک یا داسي د ناحقو شاهد وي چه د هغه نا حقه شهادت د اعدام د حکم او دهغي د تنفیذ موجب شوي وي خوي وي شرط چه قتل ناحقه اوي د عذر څخه وي او قاتل عاقل او د اتلس کلني عمر ټي پوره کړي وي

د پورتنی مادې د حکم په اساس کله چي دا شرطونه تحقق پیدا کړي قاتل د میراث څخه محروم کېږي.

شیوه ی آگاهی عامه حقوقی باید جدید و مؤثر شود

گزارشگر: بشیراحمد عزیز

عامه حقوقی، حقوق و امتیازات کارمندان مسلکی و چگونگی گزارشدهی ریاست ها به دفتر سخنگو بحث صورت گرفت. ادامه در صفحه ۳

عامه حقوقی تاکید کرد. سه شنبه، ۱۵ میزان برگزار شد و در آن در باره ی تفاهم نامه های و زارت عدلیه با موسسات، ایجاد نشریه الکترونیکی مساعدت های حقوقی، آگاهی قضات و تپوه فضل احمد معنوی، نامزد و زیر و سرپرست و زارت عدلیه در نشست شورای رهبری و زارت به بازنگری همه جانبه ی بخش آگاهی

عامه حقوقی تاکید کرد. نشست شورای رهبری و زارت عدلیه به ریاست سرپرست و زارت عدلیه و شرکت معینان و رییسان این وزارت صبح امروز

مصادیق قباحت

قسمت چهارم

و به مفهوم آیه: «همه پراکنده شده متفرق می گردیدند.» (آل عمران: ۱۵۹).

ای کاش! این تعلیمات و اخلاق والاگهر نبوی و هدایات اسلامی، امروز در امت اسلامی زنده و به تاسی از خوی و اخلاق پیامبر ﷺ در معرض تطبیق و عمل گذاشته شود.

احادیث نبوی در این زمینه، چه در باره شخص پیامبر ﷺ و چه در باره اخلاق و وظایف مسلمانها فراوان است که ذیلاً بعضی از آنها ذکر میگردد: در باره اخلاق پیامبر ﷺ سوال کردن که چگونه اخلاق داشت؟ در جواب فرمود: آیا قرآن را خوانده اید (اخلاق پیامبر کاملاً موافق قرآن بود به همین خاطر علامه ابن قیم در مدارج السالکین می نویسد که (دین اسلام تماماً اخلاق نیکوست).

۲- «بی گمان مومن بخاطر اخلاق نیک بدرجه نمازگزار و روزه دار میرسد.» راجع به تعلیمات اخلاقی مسلمانها اسلام بحدی اهتمام کرده که پیامبر ﷺ در این حدیث مومن را که متخلی به اخلاق اسلامی است در اجر و ثواب مرادف بدرجه صایم الدهرو قایم اللیل قرار داده است.

۳- «کامل ترین مومنین از روی ایمان، با اخلاق ترین شان است.» پیامبر ﷺ در روایت فوق اخلاق نیکو را مکمل و مرادف ایمان کامل قرار داده است.

اعمال منافی اخلاق عبارت از اعمال هستند که با اخلاق اسلامی و انسانی متضاد بوده در صورت ارتکاب آن شخص مسئولیت اخلاقی داشته یعنی در نزد وجدان و الله تبارک و تعالی پاسخگو می باشد. کد جزای افغانستان بعضی اعمال منافی اخلاق را جرم دانسته، برای آن مجازات خاص را مقرر داشته است، باقی اعمال منافی اخلاق را موکل به فقه اسلامی نموده که رعایت آن برای هر مومن و مسلمان ضروری دانسته میشود. ماده ۹۰۵ کد جزای افغانستان تصریح میدارد.

«اشخاص ذیل، به جزای نقدی پنج هزار افغانی، محکوم میگرددند:

شخصی که در منازل اشخاص و سایر اماکن به هدف منافی آداب ترصد نماید.»

حریم خصوصی افراد مطابق قانون و شریعت اسلامی محفوظ است، هر نوع ضرر رساندن به آن ممنوع و ناجایز است. ترصد نمود دیگران چه در اماکن عامه باشد یا شخصی یک عمل خلاف اخلاقی است. پیامبر صلی الله علیه و سلم مسلمانان را از این کار قبیح منع نموده است. ترصد دیگران اثرات ناگواری را خلق میکند و باعث فتنه انگیزی در بین مردم میشود، حتی جرایم بزرگی از طریق ترصد محقق میگردد.

در فقه اسلامی نوعیت های مختلف از اعمال منافی اخلاق و قباحتی وجود دارد؛ مثال اعمال آتی:

۱- جستجوی عیب دیگران:

جاسوسی و جستجوی عیوب مردم سبب برانگیختن کینه و حسد می گردد. چنانچه ابوداود از معاویه (رضی الله عنه) روایت کرده است که پیامبر ﷺ فرمود: «یعنی: اگر در جستجوی عیبهای مردم باشی آنها را تباه می کنی، یا نزدیک است تباهشان کنی.» ترمذی از ابی بزره اسلمی روایت کرده که: رسول الله ﷺ بالای منبر با صدای بلند فرمود: «ای گروه کسانی که به زبان مسلمان هستید، و ایمان به دلتان وارد نشده است، مسلمانان را اذیت نکنید و به آنها طعنه نزنید، و در جستجوی عیب آنها نباشید، هرکسی در جستجوی عیب برادر مسلمانش باشد، خداوند جستجوی عیب او را میکند، و کسی را خداوند عیبش را جستجوی کند رسوا میکند، اگرچه در بین خانه اش باشد.» یکی هم از اخلاق بد و زشت تمامی و سخن چینی است:

۲- بد گمانی
بد گمانی در بسیاری اوقات منجر به افتراء و خیانت میگردد، بهمین خاطر در روایتی که بخاری از ابوبریره روایت میکند، گمان بد را دروغ ترین سخن فرموده است:

«از گمان بد پرهیز کنید برآستی گمان بد دروغ ترین سخن است.» از همین خاطر گفته می شود از جاهای تهمت برانگیز پرهیز کنید.

ادامه در صفحه ۳

معین اداری وزارت عدلیه در سفرش به بلخ بر تطبیق یک سان قوانین تاکید کرد

گزارشگر: بشیراحمد عزیز

محترم گل محمد گلزی، معین اداری و زارت عدلیه در راس هیأتی به ولایت بلخ سفر کرد و در دیدار با مسوولان ریاست های عدلیه زون شمال کشور، بر تطبیق درست و یکسان قوانین تاکید کرد. معین اداری وزارت عدلیه روز سه شنبه مورخ ۲۲ میزان به منظور اشتراک در نشست هماهنگی میان وزارت عدلیه و ریاست های عدلیه ولایات زون شمال به ولایت بلخ سفر کرد. در این نشست رییس عمومی مساعدت های حقوقی و رییس عمومی حقوق وزارت عدلیه، رؤسای عدلیه ولایت های بلخ و سمنگان و مسوولان قضایای دولت و مساعدت های حقوقی ولایات زون شمال نیز حضور داشتند. محترم گل محمد گلزی در این نشست روند اجراءات ریاست ها در بخش های مسلکی، اداری و تدارکاتی، تشکیلات، ارتباطات و تقویت هماهنگی را بررسی کرد. او همچنین درباره چگونگی جلب حمایت و همکاری ادارات و شناسایی مشکلات صحبت کرد و بر تطبیق درست و یکسان قوانین تاکید کرد. ادامه در صفحه ۳

(ماده ۵۰ قانون اساسی)

اداره اجراءات خود را با بیطرفی کامل و مطابق به احکام قانون عملی می سازد.